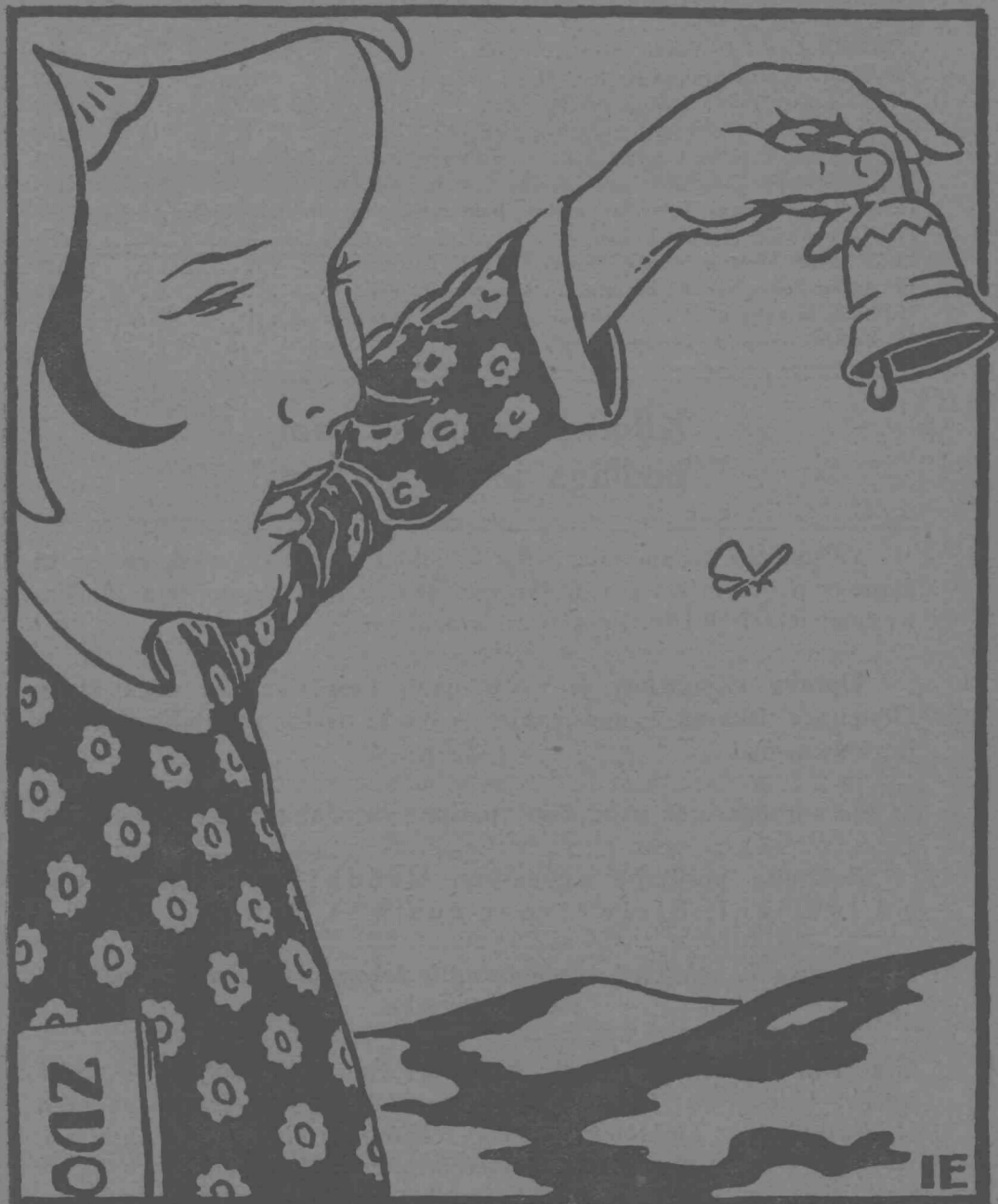

POSTARINA PLAČANA V GOTOVINI.

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO

Letnik XXX.

Februar 1929.

Štev. 6.

Vsebina.

1. <i>Fr. Ločniškar</i> : Zimske pesmi	137
2. <i>Dr. Fr. Zbašnik</i> : Zlat. Povest z dvema podobama	138
3. <i>Andrej Rapè</i> : V tej veri . . . . . Pesem s podobo	141
4. <i>Janko Leban</i> : Naši zaslužni pesniki in pisatelji. France Prešeren. Življenjepis s podobo	142
5. <i>Danilo Gorinšek</i> : Vsako jutro . . . . . Pesem	144
6. <i>Franc Kovač</i> : Izprehod po Koroškem. Opis s podobo	145
7. <i>Mirko Kunčič</i> : Vožnja na saneh. Pesem	149
8. <i>Andrej Rapè</i> : Sever in jug. Pesem s podobo	150
9. <i>Drag. H.</i> : Veselo na delo! Nekaj o izdelkih iz protja s podobami	151
10. Zimska pokrajina. Pastirska kočna na Jezerah. Podoba	155
11. <i>A. N. Afanasjev</i> — <i>D. H.</i> : Tri carstva: bakreno, srebrno in zlato. Ruska pravljica	156
12. <i>Mirko Kunčič</i> : Junak. Pesem	158
13. <i>Fr. Rojec</i> : Ledene cvetice. Pesem	158
14. <i>Andrej Rapè</i> : Nebesa otvarja . . . . . Pesem s podobo	159
15. Pouk in zabava	160
16. Kotiček gospoda Doropoljskega	162

Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti!

»Zvonček« izhaja med šolskim letom v zvezkih vsak mesec in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za četrto leta 7·50 Din. Posamezni zvezki po 3— Din.

Uprava »Zvončka« je v Ljubljani, Francišškanska ulica št. 6, Učiteljska tiskarna, I. nadstropje. — Na ta naslov pošiljaj naročnino in reklamacije!

Na naročila brez istodobno vposlane naročnine se ne oziramo.

Rokopise pošiljajte na naslov: Uredništvo »Zvončka« v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 20/II.

Rešitve ugank, nalog itd. sprejemamo le tekom prvih 8 dni po odpravi vsakega zvezka.

Glavni in odgovorni urednik: Engelbert Gangl v Ljubljani. — Izdajatelj: Udruženje jugoslovenskega učiteljstva (UJU), odgovoren Andrej Skulj v Ljubljani. — Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani, zanjo odgovarja Francè Štrukelj v Ljubljani.

Zimske pesmi.

1.

Tiho, dolgočasno
vseokrog,
beli prt pokriva
vrt in log.

Sniva trudna njiva
zimski sen,
toži gozd pod težo
preobremenjen.

Mrzle so verige
se sklenile nad vodó;
kda j prijaše vitez,
da okov jih rešil bo?

2.

Mi pa veseli smo
zimskih dobrot,
zima prinaša nam
polno lepót.

Od ranega jutra
do pozne noči
naši vsi klanci so
okrog vasi.

Stiskajo drugi
naj se za pečjó,
nam pa je v snegu
pri delu gorkó.

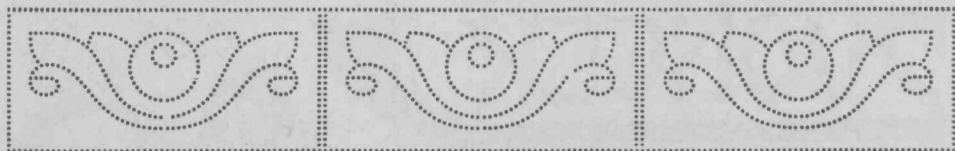
3.

Dela zdaj imamo mnogo,
ker zapadel nas je sneg,
treba spraviti v valove
sneg po naših bo bregéh.

Na križpotju mora stati
velik, črnogled čuvaj;
da bo več strahu obujal,
brke naj dobi iz saj.

Damo lonec mu na glavo,
za oči pa ogla dva.
Tu naj straži in nadzira,
kdo voziti prav ne zna,
da oblast kaznuje ga...

Fr. Ločniškar.

DR. F. ZBAŠNIK:

Zlat.

VI.

Po prestani preizkušnji.

es premrazen in do skrajnosti utrujen se je vrnil Peter ob treh popoldne na svoje stanovanje. Obeh tovarišev še ni bilo doma in tudi gospodinja je bila nekam odšla. Hotela je bržčas izkoristiti ljubo svobodo, ki so ji jo naklonili študentje s tem, da so bili odšli drugam kosit.

Peter je bil zdaj vsaj v prijetno zakurjeni sobi. A lakota ga je še vedno mučila. Iz omarice, ki je stala v kotu, se mu je tako prijetno smejalo skozi šipe dvoje rumenih, lepo zapečenih potic! Ker je bila omarica nezaklenjena in potici že narezani, bi si bil lahko privoščil od vsake tenak košček, ne da bi bil vedel kdo kaj o tem. To nemara niti tatvina ne bi bila, saj je gospodinja itak imela svoj dobiček, ker se je bil odrekel kosilu! Vendar je imel občutek, da bi tako početje ne bilo lepo, in rajši se je še dalje boril z lakoto, dasi je bilo do večerje še tako dolgo!

Da bi se nekoliko zmotil in se laže premagoval, je vzel zlat iz žepa, ga odvil in položil predse na mizo. Oj, kako prijazno mu je blestel nasproti! Zdelo se mu je, kakor bi se mu smehljaj, iz hvaležnosti nemara, da ga ni dal od sebe! Strmé vanj si je prav živo predočeval, kako lepo bo nekoč, ko si pribori doktorski klobuk in tako zadosti botrovi želji.

Nenadoma so se začule zunaj stopinje in že je nekdo odpiral vrata. V vsej naglici je pograbil zlat, da ga skrije, zakaj od tistikrat, ko mu je bil boter rekel, da se take stvari ne smejo razkazovati, je skrbno pazil na to, da ne zve nihče za njegov zaklad.

Vstopila sta njegova tovariša, ki sta se bila že na cesti sešla. Bila sta videti oba prav dobro razpoložena. Ko je starejši videl Petra tako nekam potrtega, ga je potresel za ramo in vprašal: »Kaj pa se ti tako čudno držiš? Nemara da si se preveč najedel in te zdaj slabosti obhajajo!«

Peter ni odgovoril, dasi se mu je zdelo, da brije tovariš norce iz njega.

Precej na to se je vrnila še gospodinja. Tudi njej se je bralo zadovoljstvo na obrazu.

»Fantje, kje imate pa kaj potic?« je vprašala.

»Cul nam pa niso dali s sabo!« se je odrezal četrtošolec. »Niso menda taki običaji v teh krajih! Škoda!«

Tem besedam se je moral celo Peter smejati, akotudi mu je bilo bolj na jok kot na smeh.

»No, vam dam pa jaz svojih!« je odvrnila gospodinja. »Sicer vem, da ste siti kakor bobni, pa tako prijazni že morate biti, da pokusite, kar sem jaz spekla!«

In narezala je zvrhan krožnik potic in ga postavila na mizo. »Zdaj pa le po njih!« je velela.

Peter si ni dal dvakrat reči. A tudi tovariša, ki sta imela dobro in obilo kosilo za sabo, se jih nista branila. Gospodinja ni bila malo ponosna, ko je videla, kako gredo fantom v slast njene potice!

Petrova tovariša sta mnogo pripovedovala, kaj vse sta dobrega jedla opoldne. On pa je le molčal. Glad si je bil za silo utešil in želeli si kaj več, ni bil navajen. Ko ga je gospodinja vprašala, kako se je on imel opoldne, si je pomagal na ta način, da je odvrnil: »Tako sem se imel, da sem zdaj najmanj tako dobre volje, kakor sta ta dva moja prijatelja!«

In ni se lagal. Zavest, da se ni dal premagati od lakote in da je ostal junak, ga je obilo odškodovala za vse, kar je bil neprijetnega prebil...

Zvečer je Peter v postelji mnogo razmišljal o tem, kaj bi bilo, če bi se bil dal zavesti in bi bil izmenjal zlat. Kdo ve, v kake umazane roke bi bil prišel ta njegov lepi zlatek! O, kako bi mu bilo zdaj žal, kako bi si očital in se kesal!...

»Ne, ne, Peter!« je samega sebe poučeval. »Tak omahljivec ne smeš biti več! Saj nisi vendar več tako majhen, da bi moral javkati in jokati, če si enkrat lačen! Bil si že dostikrat in kdo ve, kolikokrat še boš! Treba se tudi takim stvarjem privaditi!«

Naposledj je zaspal in sanjal o veliki pojedini. Zdelo se mu je, da je na nekaki svatbi. Na mizi je bilo vse polno najizbranejših jedi in najfinejših slaščic. In on si jih je pošteno privoščil!

Pa tudi s tem še ni bilo vse končano! Ko je šel Peter po praznikih k svojemu sošolcu, s katerim je vsak dan nekoliko ur ponavljal, kar se je bilo treba naučiti za šolo, je stopila fantova mati k njemu in mu rekla: »Oprostite, nekaj neljubega se nam je pripetilo! Temu porednežu sem bila naročila, naj vas za Sveti dan povabi na kosilo, pa je pozabil! Saj veste, kakšen je! Na Sveti dan smo precej časa čakali na vas, dokler ni butnilo iz njega, da ni izvršil mojega naročila. Drugič se več ne zanesem nanj! Jako hudo nam je bilo! Prosim še enkrat: oprostite in sprejmite ta dar, ki vam ga je Jezušček prinesel!«

Ko je gospa to izrekla, mu je izročila s pozlačeno vrvco lepo prevezan zavojček, v katerem je bilo, kakor se je pozneje prepričal, več prav lepih stvari, med njimi tudi takih, ki jih je nujno potreboval.

Peter je gospo presrčno in spoštljivo zahvalil, pa si mislil po tihem: »Tako je, ako ima človek smolo! Namesto da bi se bil na Sveti dan tukaj dobro imel, sem taval lačen po mrazu, pa še zlat bi bil skoro zapravill«

V tej veri . . .

*Ej, pride ta ura
in blizu je že,
ko vrnem domov se
med brate, sestré!
Sinjina,
milina
brezbrežnih daljav,
razsvetli
razjasni
poč mojih težav!
Naj gledam
vsem bedam
v tujini v obraz
veselo*

*in smelo,
saj blizu je čas,
ko zadnji pred mano
razgrne se val,
na bregu domačem
bom srečen pristal.
Ta vera je žeji
studenec sladak,
v najgloblji temini
mi vrelec gorak. —
Verujem v lepoto
in verujem v luč,
v tej veri do vse mi
je radosti ključ.*

Andrej Rapè.

JANKO LEBAN:

Naši zaslužni pesniki in pisatelji.

DOKTOR FRANCE PREŠEREN.

(Dalje in konec.)

na najkrasnejših Prešernovih pesmi je »Slovo od mladosti«. V njej pravi o mladini:

Gradove svetle zida si v oblake,
zelene trate stavi si v puščave.

Prešeren je bil učen doktor prava. Pravijo, da ni izgubil nikoli nobene pravde. Seveda se je potegoval le za pravično stvar. Krivičnih pravnih ni niti sprejemal. Vrhutega je bil Prešeren navdušen Slovan in prijatelj čiste slovenščine. Ko bi danes živel, bi gotovo vihtel svoj bič nad ljudmi, ki pačijo našo materinščino. Prešeren je iskreno ljubil svojo domačo vas, kar je dokazal s krasnim sonetom »Vrba«, ki je eden najdovršenejših in najznačilnejših Prešernovih sonetov.

Prav tako je Prešeren ljubil svoje prijatelje. Posebno sta mu bila k srcu prirasla Čop in Smole. Oba je Prešeren ovekovečil v prekrasnih žalostinkah. Čop je bil profesor, znal je 19 jezikov, Prešeren ga imenuje »velikana učenosti«. Utonil je v Savi 1836. leta.

Prešeren mu je zložil ta nagrobni napis:

Jezike vse Evrope je učene
govoril, ki v tem grobu spi,
peró zastavil komaj, stare Slave
buditi rod — odnese val ga Save.

Pomenljivo je, kar Prešeren pravi o Andreju Smoletu:

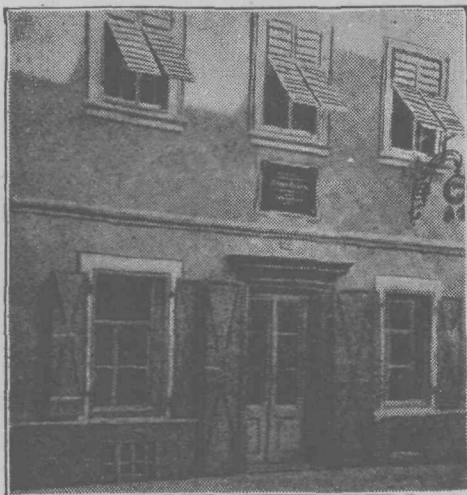
Videl povsod si, kak' iščejo d'narje,
kak' se le vklanajo zlat'mu bogú;
kje bratoljubja si videl oltarje?
S srcem obupnim si prišel domú!

— — — — —
Ena se tebi je želja spolnila:
v zemlji domači da truplo leži.

Prešeren je bil kot človek preblaga duša. Žal, da je bil nesrečen. Imel je sicer tudi svoje slabosti, a kdo je brez njih? Pesniki sploh vse živeje čutijo kakor navadni ljudje. Prešeren je imel srce mehko in občutljivo za srečo in gorje vesoljnega človeštva. Zgodaj je že okusil »bridki sad spoznanja«, ki zamori človeku v prsih vse veselje. Bolj in bolj se mu je začelo mračiti življenje. Žalil ga je pogled po svetu, ki ga je bolje poznal, kakor kdo drugi, žalil ga je pogled po nesrečni domovini, ki jo je ljubil nad vse, žalile so ga prizadejane mu krivice, saj je pozno dosegel advokaturu, dasi je bil učen mož, žalil ga je

naposled pogled v — samega sebe! Ko sta mu umrla prijatelja Čop in Smole, se je čutil samega in zapuščenega na svetu, Smole mu je bil edini prijatelj, ki ga je popolnoma umel. Zato mu je Prešeren napisal mrtvaški list, prvi v slovenskem jeziku! Žal, da Prešernu ni bilo dano, da bi si ustanovil lastno družino, ki ima za vsakega moža veliko tolažbe. Tako pa je zabredel v dolgove, ki se jih ni mogel odkrižati v kratki dobi svojega odvetnikovanja v Kranju. V družbi je bil Prešeren molčeč. A če je zinil, je izpregovoril gotovo kak dovtip, smešno opombo, zbadljivko ali kako kitico. Prešeren je namreč rad zbadal svoje prijatelje. Znana je njegova darežljivost do siromakov. Hodili so vedno k njemu. Marsikomu je dal celo po pet krajcarjev, kar ni bilo v tistih časih kar si bodi. Imel je nekdam le dve srajci, a vendar

Hiša v Kranju, kjer je Prešeren umrl

ukaže sestri, naj siromaku da eno srajco, ki ga je zanjo poprosil. Znana je tudi njegova ljubezen do otrok. Nikoli se jim ni bližal s praznimi rokami. Zato so tekali v Kranju za njim po ulicah, kričeč: »Dohtar — fig!«

Prešeren je v Kranju zbolel za vodenico. Ni bilo več rešitve zanj. Sklenil je svoje nesrečno življenje dne 8. februarja ob 8. uri zjutraj l. 1849. v naročju svoje sestre, ki mu je bila vedno zvesta družica. Ležal je bolan 13 tednov. (Letos je torej 80 let od njegove smrti.)

»Novice« so tako pisale ob njegovi smrti: Gospod dekan Dagarin, ki ga je obiskoval vsak dan, ne more dopovedati, kako potrpežljiv je bil rajniki ves čas svoje bolezni in kako lepo je z Bogom spravljen umrl. Do zadnjega vzdihljaja se je zavedal. »Vzdignite me, zadušiti me hoče!« To so bile njegove zadnje besede. —

Glavar narodne straže je brž poslal v Ljubljano »Slovenskemu društvu« žalostno obvestilo. Spisali so mu slovenski mrtvaški list in poslali povabila, naj bi se rodoljubi obilo udeležili pogreba. To so tudi storili; prišlo je iz vseh krajev mnogo ljudi in pogreb je bil jako slovesen.

Njegovi prijatelji so nabrali okolo 800 goldinarjev in postavili so mu na grob spomenik, ki je bil posvečen 3. julija 1852. — Na njem je vsekano besedilo:

Dr. France Prešeren,
 rojen v Vrbi 3. dec. 1800,
 umrl v Kranju 8. febr. 1849.
 »Ena se tebi je želja spolnila,
 v zemlji domači da truplo leži.«

Na nasprotni strani čitamo besede, objete z zlatim vencem:

»V pesmih neumrlemu«
 postavili čestitelji njegovi 1852.

Dne 15. septembra 1872 so slovesno vzdali v rojstno hišo našega pesnika spominsko ploščo. V zlatih črkah čitamo na njej:

V tej hiši se je rodil
 dr. France Prešeren
 3. dec. 1800.

Slovensko pisateljsko društvo, 15. sept. 1872.

Leta 1900. so izdali »Prešernov Album« z imenitnimi spisi o slavnem pesniku, a l. 1905. so mu postavili krasen spomenik v Ljubljani na Marijinem trgu pred frančiškansko cerkvijo.

Prešerna so prevajali v druge jezike, posebno v nemščino. Pesnik je tudi sam napisal nekoliko pesmi v nemškem jeziku.

Vsako jutro . . .

*Vsako jutro ptička mala
 je pred oknom pela,
 je skakljala, se smejala
 in bila vesela.*

*Cvet sedaj pa vsak ovel je,
 ptica odletela,
 srečo mojo in veselje —
 vse je s sabo vzela.*

Danilo Gorinšek.

FRANC KOVAČ:

Izprehod po Koroškem.

II.

d znamenja zavijeja na levo proti zahodu in greva po lepi, gladki cesti ob strani gozda počasi do Srednjih Trušenj. Nenađoma se zopet izpremeni vsa okolica. Kot vzrastel iz tal se dviga tik pred nama nad 100 m visok strm, skalnat hrib z razvalinami srednjetrušenskega gradu. Tako navpično nad nama na strmem pečevju kipi proti nebu staro zidovje, da se zdi: vsak trenutek mora pasti na opazovalca. Grad je bil nekaj časa (od 1423. do 1456.) v posesti celjskih grofov, za Valvazorja so še ljudje bivali v njem. V 18. stoletju so sezidali obširno poslopje spodaj pod hribom, ki ga dandanes ljudstvo imenuje »grad«. Tu je bilo do l. 1890. nastanjeno vojaštvo, in sicer en eskadron ulancev, a sedaj so nastanjene tu razne stranke, do sto oseb. Vse ogromno poslopje je precej zanemarjeno in napravlja na opazovalca turoben vtisk.

Ker stoji solnce še visoko, hočeva zlesti po ozki, strmi poti skozi grmovje na razvaline. Četrť ure težavne poti obilo poplača krasen razgled. Tja na južni strani nama zapirajo pogled Karavanke in Kamniške planine. Kot pred nama stoji orjaški Obir, sneženi Grintavec, Ojstrica, košata Peca in drugi vršaci. Tam spodaj se vije deroča Drava, nad njo na hribu Sv. Peter na Vašinjah z veličastno farno cerkvijo, široka, gozdnata hriba Vinograd in Sv. Katarina nama zapirata pogled na Velikovec. Na južni strani pod nama leži v dolini vas Šmarjeta z vitkim, sivim cerkvenim stolpom, nekoliko naprej grad Töllerberg, kjer je l. 1568. stanoval luteranski predikant Jurij Wieser, ko so ga za protireformacije pregnali iz Velikovca. Semkaj so potem še nekaj časa zahajali luteranski Velikovčani, da so obhajali skrivaj službo božjo. Nadalje vidiva staroslavne Tinje, ki so jih l. 1480. razrušili Ogri, požigajoč na Koroškem. V daljavi se blišči Doberla vas z ogromnim samostanom in veličastno proštjsko cerkvijo, kjer je pokopan stari slovenski plemič Kacelin († 1106.), nadalje je na hribu farna cerkev v Kamenu, nekoliko proč bela cerkvica v Mohličah, tik ob Dravi navpična strma stena Škarbina (764 m) z razvalinami starega gradu istega imena. Zadnji trije kraji so v tesni zvezi z blaženo Lihardo in njenim sinom sv. Albuinom; blažena Liharda je še v živem spominu med ljudstvom v Mohličah in Kamenu, akoravno je živela že skoro pred tisoč leti († 1024.). In tam pod Obirjem se skrivajo idilične, tihe Apače, že 713 m visoko, pravi planinski kraj. Vidiš, dragi moj, to so

sami zgodovinski spomini; vsak kraj, vsaka vas, skoro vsak grad nama kliče v spomin zgodovinske dogodke.

Če se obrneva proti zahodu, opaziva starodavno šentjunsko cerkev. Kraju se pravi Sv. Junij na Vinogradih, ker so nekoč ondi pridelovali vino, ki so ga v davni dobi tukaj gojili Rimljani. Nekoliko od Št. Junja proč opaziva Ramšiselnov grad, ležeč na samem tik gozda ob gorskem znožju. Pogled proti Celovcu nama zapirata dva gorska grebena, in sicer Brankovec (832 m) in Škofljica (789 m). Med obema hriboma drži divjeromantična soteska, takozvani »Saugraben«, v Slov. Šmihel. Od rimskega mesta Virunuma na Gosposvetskem polju na Timenico—Slov. Šmihel—»Saugraben«—Sv. Junij na Vinogradih—Trušnje—Vovbre—Grebini je držala v Lavantinsko dolino rimska cesta. Daleč tam na zapadni strani zapaziva visoko na gori belo cerkvico, bliščečo se v popoldanskih solnčnih žarkih. To je Sv. Krištof (901 m), kamor pridejo vsako leto procesije iz nemških in slovenskih krajev prosit sv. Krištofa za dobro letino in odvrnitev raznih nesreč.

Tam na vzhodu vidiva vas Vovbre in nad vasjo kraljuje kopast grič z razvalinami gradu nekdanjih mogočnih Vovberških grofov, ki so bili v sorodu s Celjani. Bolj daleč na vzhodu se blišči nad Grebinjem ogromna siva peč z razvalinami gradu, ki so ga imeli v lasti bamberški škofje. Za upora koroških in štajerskih plemičev zoper Habsburžane se je l. 1292. Ulrich, grof Vovberški, z zvijačo polastil Grebinskega gradu in se ondi dobro utrdil, da mu čete vojvoda Albrehta I. in Majnharda Tirolskega niso mogle do živega. Zato je ukazal vojvodov poveljnik Herman Landenberg opleniti vsa grofova posestva v Trušenjski okolici tja do Krke. Z urbarjem v roki, kjer so bili zapisani vsi grofovi podložniki, je hodil Landenberg od vasi do vasi in dal opleniti in požgati vsako hišo, ki je bila podložna vovberškim grofom. Ljudstvo pa, kolikor je moglo še pravočasno ubežati, se je zateklo v dješke gozde. A plemiške čete sta 14. marca 1293. popolnoma potolkla v boju pri Sv. Petru na Vašinjah vojvodov poveljnik Landenberg in deželni upravitelj Konrad Auffenstein. V tem boju je padel tudi kranjski vitez Viljem Ostrovhar, zaveznik Vovberškega, o katerem je znana mična pripoved o čarodejnem prstanu. Silni grof Ulrich se je moral ukloniti in za kazen je izgubil mnogo posestev. Rodovina Vovberških je izumrla že 1322. l. in njihova posestva so podedovali Celjani.

Ogledava si še nekoliko starinsko zidovje, ki je vse že v razpadu, stopiva še za trenutek v podzemeljske obokane kleti — a če si vrto- glav, ne stopaj preveč na kraj; silovit, strašen propad se odpira pod nama čez strme skale naravnost spodaj na cesto. Stopiva še nekoliko v bivšo grajsko kapelico, kjer opaziva še dobro ohranjeno gotsko okno z ostanki slikarij, in se odpraviva zopet navzdol!

Čez pet minut hodá proti zapadni smeri prideva v Zgornje Trušnje, kjer je samo gostilnica, ob potoku velika žaga in kovačnica. Na desni strani naju pozdravljajo na vitkem, strmem stožcu nove razvaline bivšega gradu v Zgornjih Trušnjah, od katerega je ostal še samo mogočen, štirioglat visok stolp. Ker pada skalovje strmo na vse strani in je držala v grad ozka, v živo skalo vsekana pot, je bil grad nedostopen vsakemu sovražnemu napadu in jako lahko branljiv. V tem gradu se je rodil znameniti solnograški nadškof Eberhard II. († 1246.), zaslužen cerkveni knez za ureditev Krške škofije. Ustanovil je na Koroškem mnogo župnij in sploh skrbel za povzdigo tedanjega verskega življenja. Leta 1228. je ustanovil Lavantinsko škofijo.

Trušnje

Važenberg

Zgornje Trušnje

Želinje

Srednje Trušnje

Oba Trušenjska gradova sta silno stara. Tu je stoloval za frankovskih cesarjev mejni grof. Trušenjski grad je bil sedež grofije ali komitata istega imena. Grof je pobiral davke, ravnal sodstvo in vodil plemiče in svobodne ljudi v boj. Prvič v zgodovini se omenjajo Trušenjski gradovi l. 895. Tega leta namreč je cesar Arnulf (887.—899.) moravskemu plemiču Valjhumu, pradedu blažene Heme, izročil v fevd trušenjske gradove in gozde pod Djekšami. Trušenjski gospodje so bili v srednjem veku mogočni in vplivni, eden izmed njih, Oton, je za Friderika Rdečebradca prodal nekaj posestev in se l. 1190. udeležil križarske vojne, iz katere se ni več vrnil. Trušenjski potok, ki naju je ravno zapustil in se obrnil proti Šmarjeti, je do l. 1859. tvoril mejo med

Lavantinsko in Krško škofijo. Miren in pohleven potoček more za nevihte v Svinjski planini postati v čudovito kratkem času mogočen, silovit hudournik, ki preplavi travnike in njive, odnaša hlode in napravlja dosti škode.

Vedno korakava po beli cesti proti zahodu, a nenadoma se obrne pot v ostrem kotu proti severu v slikovito in samotno, v zgodovinskem in geološkem oziru znamenito dolino. Pa zopet se odpre novo čudo očesu, da se hočeva tudi tukaj nekoliko pomuditi!

Mogočne razvaline važenberškega gradu na strmem, obraslem hribu se dvigajo grozeče proti nebu. In ker ni ravno daleč in zložna pot, si hočeva ogledati ogromno ter obsežno, razmeroma še dobro ohranjeno razvalino, ki še sedaj v razpadu kaže nekdanjo mogočnost in slavo. Same gole, začrnele stene štrlijo v nebo, oboki zgornjih nadstropij so padli skupaj. Spodnji deli so bolje ohranjeni, ondi se vidijo lepe stukature in lep portal. Mogočen, masiven obok bo kljuboval vremenu še stoletja. Zobu časa kljubuje tudi dobro ohranjen okrogli stolp na severni strani, odkoder se nudi obiskovalcu krasen razgled po šentjunski fari. Istotako stoji na južni strani še obrambni stolp z vijugastimi stopnicami, odkoder je držala zložna, okrog hriba se vijoča cesta v ravnino. Grad so opustili okrog l. 1780. Sedaj je vse v razsulu, tu vladata mir in tihota, samo rezek, polslišen vrišč divjih golobov, ki gnezdijo po zidovju, trenutno prekine samoto. Izprehajajoč se po razsulem grajskem dvorišču, ogledujoč nekdanje, a še dobro ohranjene grajske kleti in ječe, stopajoč po razsutem kamenju padlega oboka, se zamisliva v davno preteklost, ko je vladalo tu šumno življenje. Votlo odmevajo najini koraki v znamenje, da so pod nama še podzemeljski prostori. Tam, kjer so bile nekoč obokane dvorane, opravljene z razkošno opremo, kjer je nekoč pri rujnem vinu zbranim vitezom in gospem v beneškem baržunu popotni pevec brenkal na kitaro in pel bojne pesmi, kjer so nekoč v grajskih hlevih rezgetali iskri konji, vedno pripravljeni, da jih zajezdijo vitezi v boj, ondi je sedaj vse zapuščeno, trnje in grmovje raste po zidu. Vse je minilo. Le med ljudstvom še živijo v spominu nekdanji vitezi na strmih in nedostopnih gradovih.

Stopiva še malo tja v okroglo sobo grajskega stolpa! Popolnoma dobro je še ohranjena in treba bi bilo samo oken in vrat, pa bi se dalo tu prijetno stanovati. Krasen razgled po šentjunski fari se nama nudi s te višave. Pod seboj kot na mizi vidiva Št. Jur, Grunčiče, raztreseni Važenberg, Gosinje, tam pod škofljico Voglje, velike kmetiške hiše, zakrite med sadno drevje, važenberško barje, kjer poleti kopljejo šoto.

Do l. 1848. so bili kmetje gradu podložni, mu delali tlako in odajali desetino. Grofje so imeli v rokah tudi sodstvo, na gradu je

obstojal takozvani »Landgericht« in »Bannrichter« je sodil čez življenje in smrt do l. 1776. Še sedaj kažejo mesto na Drunški gmajni, kjer so stale vislice, in pri oranju so zadeli na človeške kosti, ker so pokopavali obsojence kar na mestu, kjer so bili usmrčeni. Star mož ve celo povedati, da so v zemlji še sedaj dobro ohranjeni hrastovi štori, ostanki nekdanjih vislic. Med ljudstvom kroži še sedaj povest o močnem možu, ki je raztrgal spotoma, ko so ga tirali na morišče, močne vezi in zbežal, da ga niso nikdar več videli.

Pozneje so take težke obsojence odpravljali v Annabichl za Celovcem in jih ondi obešali v gozdu nad cesto, ki drži v Gospo sveto. Kmet Pečnik iz šentunske fare je imel za roboto, da je gonil take uboge grešnike do Gospe svete. Pa se mu je nekoč slabo godilo, da je obsojenec raztrgal nekje pri Timenici verige in ga tako namlatil, da je — dospevši domov — čez tri dni umrl.

Vožnja na saneh.

Dva škratca, dva bratca vesela
se vozita na saneh,
na vse strani pokata z bičem
in ves razigran je njun smeh.

Ujela sta zajčka v goščavi,
upregla ga kruta v sani.
»Hej, teci, konjič dolgouhil!
Na moč se nama mudi.

Če dedek vihar nas zaloti,
potem bo hudó, bo strašnó.
Še s hlačk naju strese, hudobnež.
Brž dirjaj, konjič, pod goró!»

In zajček sirotek preplašen
lefi, da ga vse že boli.
To vidi vihar. Izza gore
prituli, v sneg škratca zvali...

Zdaj škrafa sta revčka: sta v jarek
postavila se na glavó...
A zajček veselo poskoči
in prost odskaklja pod goró.

Mirko Kunčič.

Sever in jug.

1.

Snežne so poljane
kot mrtvaški prt,
solнца žar je hladen,
v ledu mráz in smrt. —

Divji so viharji,
cvet tu ne dehti,
rod krepak in dober,
redkih besedi.

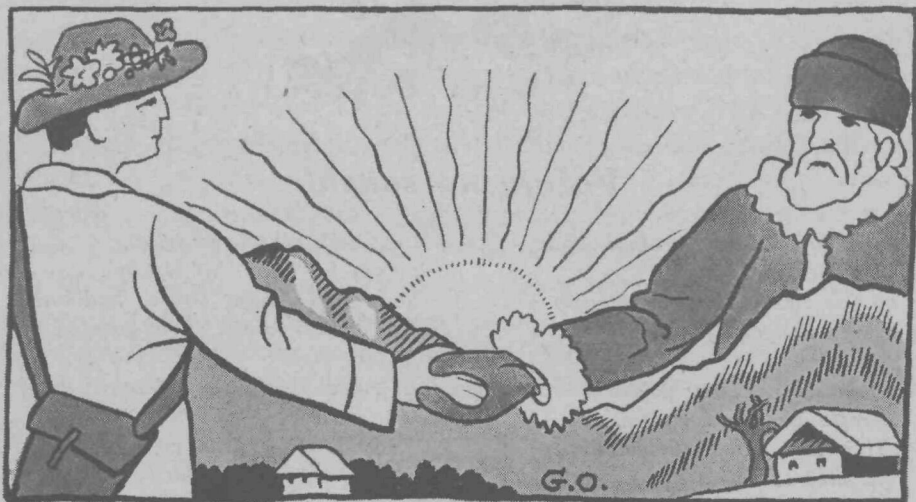
Ali v srcu ogenj
jasno mu gori
ljubavi do doma:
sever — to si ti!

2.

Divne so livade,
v solncu dan iskri,
mesečine polne
zvezdnate noči.

Tihi dihi vetra,
cvet sred vrtnih leh,
govorica zvočna,
žar ljudem v očeh.

Srca ognjevita,
delo jim je drug,
pesem duhovita:
to je — cvetni jug.

Srce k srcu vleče,
sili dan na dan,
ali često združbe
iščeta zaman. —

Jug tako kot sever
pola sta oba,
le kako združila
brata bi se dva?

Andrej Rapè.

DRAG. H.:

Veselo na delo!

Nekaj o izdelkih iz protja.

ozimi vam je često dolg čas. Človek ne more biti vedno na snegu. Časih pa snega ni in ostane samo zima, da je človek najrajši pri peči. In za take prilike je najlepša zabava — delo.

Opozoriti vas hočem na prijetno in koristno ročno delo, ki ne zahteva mnogo znanja in ne prevelikih izdatkov. Tudi orodja ne potrebujemo kaj prida. Saj pa je itak potrebno, da si nabavite vi, ki radi poizkušate, tu in tam kakšno orodje, da se vam nabere s časom zbirka najpotrebnejših pripomočkov za uspešno ročno delo.

Vem, da vsi poznate lesko. Mnogi izmed vas so jo morda že čutili. Ker pa šiba ni za človeško zdravje neogibno potrebna, bomo poizkusili uporabiti leskovko v druge, bolj prijetne svrhe.

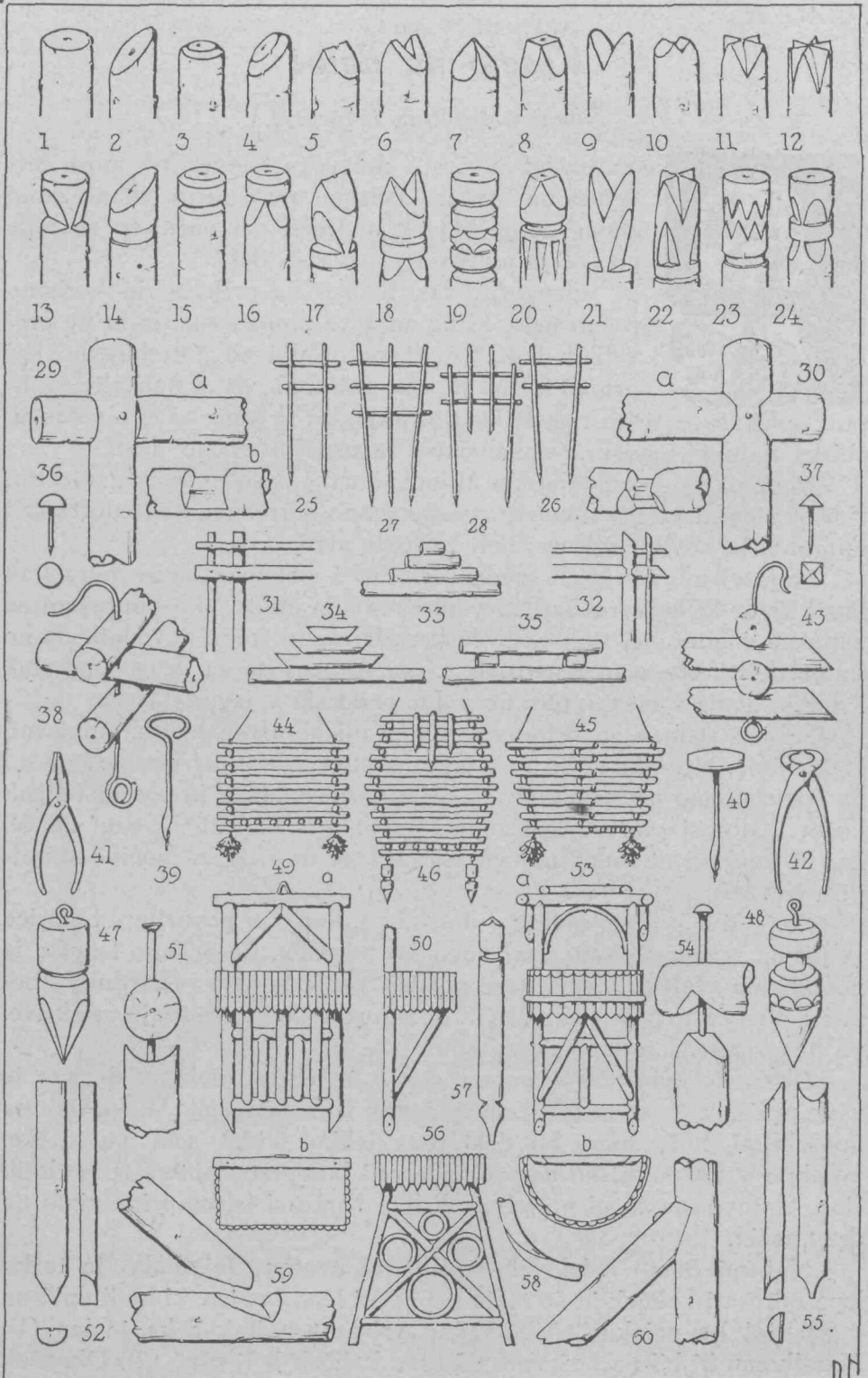
Najprej morate imeti seveda oster nož ali pipec. Tega mora itak imeti vsak, ki hoče rezljati in vaditi roko in oko. Tako oboroženi se napotite v grmovje, kjer raste leska. Menda ni treba povedati, da ne smete delati škode in rezati šib, ki so namenjene za drugo uporabo. Kdor je doma v mestu, tudi ne pojde rezat šib v javne nasade.

Za naš namen so pripravni takozvani obrastki, ki jih odrežemo brez škode. Njih debelost bodi prilično enaka debelosti kazalca. Često pa potrebujemo pri izdelkih tudi nekoliko debelejših in precej tanjših kosov. Kdor si sam ne upa zadeti prave debelosti ali pa sam ne ve, kaj bi smel ali ne smel, naj vpraša za svet in prosi za pomoč starejšega človeka.

Po 30 do 40 takih paličic v dolžini 50 do 60 cm povežite v butarice in jih na zračnem kraju vsaj nekoliko posušite. Če delamo izdelke iz popolnoma svežega protja, se ti pozneje usuše in niso več trdni. V butarice povežemo protje zato, da se posamezne šibe pri sušenju ne skrivajo, pa tudi zato, da se krive izravnavajo.

Da boste delo lažje razumeli, sem vam narisal nekaj risb. Ker je vsak pričetek težak, bomo pričeli s prav lahкими izdelki. Kdor že zna uporabljati nož, temu bo delo prav lahko. Videl sem pa dečke, posebno v mestu, ki so najprej odrezali kos prsta, potem so se lotili šibe. Gotovo, da to ni potrebno. Rdeče barve si lahko pripravimo na drug način.

Najprej bomo izdelovali količke za cvetice. Jej, kako je težko lepo odrezati količek in še težje napraviti lepo konico, ki bodi vpičena v zemljo! Le poizkusite! Navadno prirezan vrh količka je lep (1). Marsikomu bi bil pa poševno prirezan količek bolj všeč (2). Okonček

se da tudi obrobiti, pa bodi, da je pravokoten ali poševen (3, 4). In tako vstane pred nami vrsta nalog, kako bi prirezali količek, da bi imel lepšo glavico (5—12). Gotovo si bo kdo izmed vas izmislil še kakšen način prirezovanja. Komur vse to ne zadostuje in kdor čuti v sebi večjo umetniško silo, naj se pa izkaže z boljšim delom! Količkovo oglavje lahko okrasimo z vrezi (13) ali mu olupimo lubje do belega lesa v obliki obročka (14). Tudi lahko napravimo globlji jarek ali pa dva (15), pa tudi več, če nam je všeč. Sploh se množijo možnosti v dolgo vrsto, ki ji ob izumljivosti ni konca (16—24).

Te vaje so nas morda že uverile, da je nož lepo orodje in rezljavkanje prav prijetna in koristna zabava. A nam se hoče napredka. Kdor si doslej še ni porezal vseh prstov, lahko z nami nadaljuje. Zbijmo torej iz lepo prirezanih količkov take ali take brajdice za cvetice. Za to delo ne potrebujemo mnogo: majhno kladivce in primernih, 2 do 3 cm dolgih, prav tankih žrebljičev žičnikov, ki jih je za 2 dinarja poln zavitek. Če so predolgi, jih zadaj s kladivom zakujemo, pri tem pa postavimo žrebljevo glavico na železen podstavek, n. pr. na uho sekire ali na železo iz likalnika. Take cvetične opore lahko izdelamo v mnogih oblikah (25—28).

Časih dobite lepo razglednico, ki bi jo hoteli imeti v okvirju. Tudi v časopisih je mnogo lepih slik, ki bi bile v okrasku stene, če bi bile v okvirju. Pa ga napravimo! Rezati znamo že toliko, da nam vrez do svrši ali stržena ne dela več preglavice. S takim vrezom napravimo na ogliščih pravokoten naklad, ki ima pa to slabost, da se vidi del vreza tudi še potem, ko smo položili oba kosa drugega v drugega (29 a, b). Kdor pa je junak in umetnik, naj poizkusi napraviti naklad z zajero (30 a, b), ki jako lepo spaja obe palici. Seveda je treba tako spojiti palice na vseh štirih ogliščih, kar v risbi zaradi štednje s prostorom ni naznačeno. Pri okvirjih se sploh lahko še dolgo pomudimo. Okvirjeve stranice n. pr. podvojimo (31) ali pa jih na ogliščih vrhutega poševno prirežemo (32). Med oglišči lahko na vseh štirih stranicah pribijemo okraske iz krajših kosov (33—35). In še nekaj: v trgovini z železnino dobite lepe žrebljičke iz medenine (36, 37). S takimi žrebljički se dado okvirji in tudi drugi izdelki prav lepo okrasiti. Le pomislite, kako!

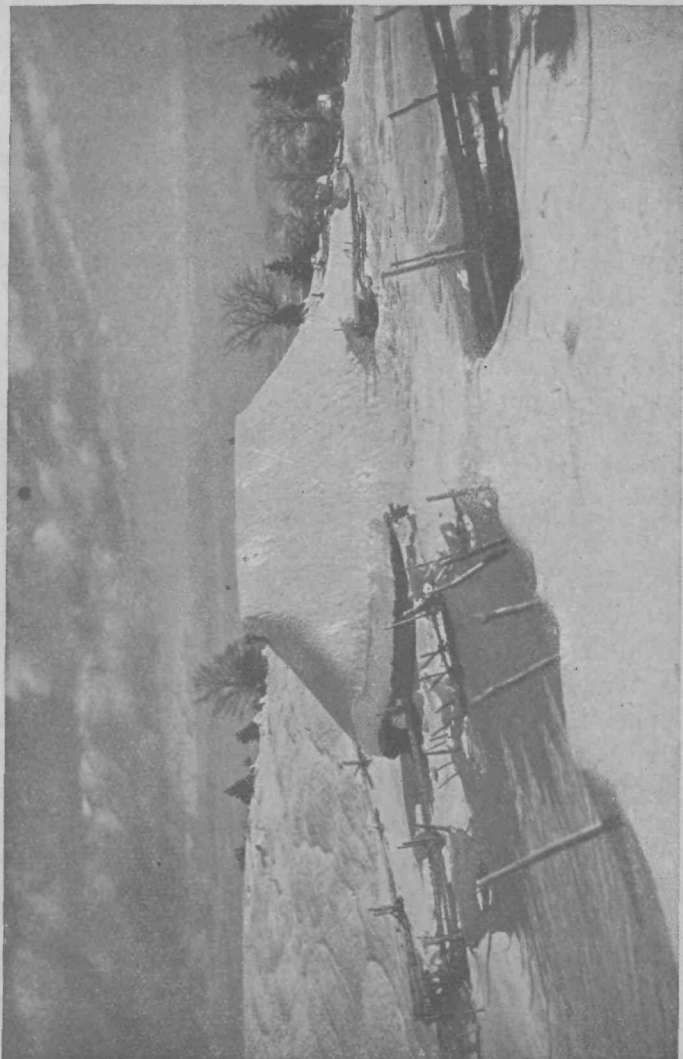
V poslednjem času vidite posebno na železniških postajah viseče košarice za cvetice. To ni nič novega. Take košarice sem videl že kot deček v parkih na drevesih. A te košarice so bile iz leskovega protja in so se lepo prilegale v prirodo. Take košarice lahko obesimo tudi doma na vrtu, na verandi, ob čebelnjaku ali kjerkoli. Samo narediti jih je treba. V ta namen si preskrbimo sveder žrebeljnik (39, 40). Z njim zvrtno v primerno prirezane paličice luknje in jih napeljemo na žico. Napeljevanje je prav enostavno (38) ali pa s primerno glo-

boko zarezo (43), da se posamezne paličice lepše spojijo in da je med njimi manj presledka. Da se zgradba ne razdere, napravimo na žici spodaj zvitek. Za to delo pa potrebujemo kleščice s šiljastimi čeljustmi (41), ki nam tudi sicer često služijo pri ročnem delu. Prav je, če si nabavimo ob priliki tudi male klešče ščipalke (42), da lahko odščipnemo žico. Na tak način lahko zgradimo lične košarice v trikotni, četverokotni ali tudi šesterokotni in osmerokotni obliki. Košarice so lahko enakomerno široke ali pa se proti vrhu širijo in narobe. Možne so pa še tudi druge oblike (44, 45, 46). Posebnega opravka nam da pod v košaricah, ki ga na različne načine sestavimo iz paličic in ga pribijemo na ostalo ogrodje. Posebno lepe so košarice, ki smo jih okrasili na dnu in na spodnjih ogliščih z bingeljci. V ta namen nabavimo v gozdu borovih storžev, ki jih nato z zgornje strani navrtamo in napeljemo skozi nje kos žice. To spodaj privijemo, da se storž ne sname, na zgornjem koncu pa napravimo kvačko in obesimo bingeljc na primerno mesto. Vzдолž na polovice preklani borovi in tudi smrečji storži služijo dobro v okrasek stranic na košaricah, kamor jih pribijemo z žrebljiči. Lepe bingeljce napravimo tudi kar iz debelejših palic (47, 48). Take košarice obesimo z žico na primerno mesto, jih napolnimo z mahom in posadimo vanje viseče cvetice.

Seveda pa s tem ni konec dela s protjem. Kogar je stvar zanimala in veselila, bi hotel delati še in še. Saj ni treba, da bi bilo vse narejeno že to zimo. Nekaj še lahko ostane za prihodnje leto. Stenske poličke (49) so potrebne, da na nje postavljamo cvetične lončke, vaze s cveticami ali svetilnico itd. Za take poličke si moramo prirezati primerno kvadratično, pravokotno ali polkrožno deščico. Tudi se moramo priučiti drugačnemu spajanju palic (51, 54). Iz razklanih šib moramo napraviti lepo ograjo, da je zavarovan dotični predmet, ki ga postavimo na poličko. Polovične (razklane) letvice so lahko spodaj priostrene (52). Za lepše izdelke (53) moramo tudi ograjo bolj okrasiti in letvice lepše prirezati (55, 57). Tudi v tem je lastna domišljija najboljši učitelj. Letvice na ograji lahko prepašemo s tanjšo šibo, ki smo jo preklali vzdolž. To je že zaradi tega potrebno, da se ne vidijo žrebljiči, ki smo z njimi pribijali letvice za ograjo. Da lahko stenske poličke primerno okrasimo z medeninastimi žrebljički, je umljivo samo ob sebi. Samo imeti jih moramo!

Prav čedne so manjše mizice za cvetice. Seveda pa moramo v ta namen vzeti precej suho in debelejšo protje (56). V okrasek pribijemo na primernih mestih krožne in eliptične kolobarje. Te najlaže upognemo, dokler so šibe še sveže. Tako upognjene zvežemo z vrvco, jih posušimo in šele pozneje spojimo s poševnim nakladom (58). Za spajanje poševnih opor je posebno važna tako zvana stopinja (59, 60).

Kdor misli, da je s tem vrsta izdelkov iz protja pri koncu, se jako moti. Domišljija lahko ustvari še marsikaj. Vsega tudi jaz sam ne vem in tudi nočem povedati. Za danes sem povedal dosti. Le mislite še sami! Pa nekaj: vsi izdelki iz protja so veliko lepši, če jih prevlečemo končno z lakom. Tega dobite za prav mal denar pri trgovcu z barvami.

ZIMSKA PRIRODA
PASTIRSKA KOČA NA JEZERAH

Za uporabo mu morate priliti majhno količino terpentina, da se prej posuši in da ni plesk predebel. Končno pomislite še nekaj: Ali bi belih zarez na protju ne mogli pobarvati v narodnih barvah? Samo po ljubju mi ne barvajete in ne zlatite! To ni lepo!

A. N. AFANASJEV — D. H.:

Tri carstva: bakreno, srebrno in zlato.

Ruska pravljica.

(Dalje)

o dolgem ali kratkem času je uzrl zlatožareč grad. Ob vhodu sikajo grozne kače, priklenjene na zlate verige. Pri kačah je vodnjak, nad njim na zlati verigi zlato vederce. Carevič je zajel in napojil kače. Legle so in se pomirile. Stopil je v grad. Nasproti mu je prišla prelepa Jelena. »Kdo si, dobri dečko?« — »Ivan carevič sem.« — »Si li prišel po svoji volji?« — »Po svoji. Iščem mamico, Nastazijo Zlatolasko. Ali veš zanjo?« — »Vem. Ni daleč od tega gradu. Veternik leti k njej vsak teden, k meni vsak mesec. Vzemi tole zlato kroglico. Vrzi jo in hodi za njo kamorkoli je treba. In v temle prstanu je vse zlato carstvo. Ne pozabi pa name, če premagaš Veternika! Hoče se mi od tu v svobodni svet.« — »Pa dobro,« je rekel carevič Ivan. Vrgel je kroglico in hodil za njo.

Hodil je in hodil, pa je došel do gradu — o, ljubi Boge! — grad se iskri samih demantov in drugih draguljev. Ob vratih sikajo strahovite kače. Vsaka ima šest glav. Napojil je carevič kače, pa so bile pomirjene. Vstopil je v palačo. Prehodil je mnogo sob in dvoran. V zadnji je bila mamica, Nastazija Zlatolaska. Na visokem tronu sedi, vsa je v caričnem sijaju. Na glavi ima krono neizmerne vrednosti. Pogledala je gosta in vzključila: »Za Boga! Si li ti, sinek moj? Pa kako si došel tu sem?« — »Tako in tako. Pri tebi sem.« — »Ej, sinek dragi, težko tebi! V teh gorah gospodari mogočni in hudobni Veternik, ki je vladar vseh dušic. Tudi mene je ugrabil in odnesel sem. Hitro hodi z menoj v klet!« — Šla sta v klet. V kleti sta sodca z vodo, na desni prvi, na levi drugi. Pa je govorila Nastazija Zlatolaska: »Napij se vode, ki je v desnem sodcu!« Ivan se je napil. »Kolika ti je sedaj moč, sinko?« — »Z eno samo roko prevrnem to palačo.« — »Pa še pij!« In je pil. »Kolika ti je sedaj moč?« — »Če se mi zahoče, prevrnem ves svet.« — »Veliko moč imaš. Prestavi še sodca! Desnega deni na levo, levega na desno stran.« — Prestavil je carevič sodca po njenih besedah. »Glej, dragec, v enem sodcu je močna, v drugem nemočna voda. Kdor pije prvo, je silen junak, druga ga oslabi popolnoma. Veternik pije močno vodo, pa postavlja sodca na desno stran. Prevariti ga je treba.«

Vrnila sta se v grad. »Sedi k meni na prestoll!« je velela carica, »a tako, da te Veternik ne zapazi. Prihrumel bo in me hotel objeti in

poljubiti. Tedaj zgrabi za njegovo kopje. Vzdignil te bo v nedogledne višine. Drvil bo s teboj preko silnih prepadov in širnih morij. A ti drži trdno in ne izpusti! Upehal se bo Veternik. Zahotelo se mu bo močne vode. Puhnil bo v klet in k sodcu na desni. Ti se pa v tem napij iz sodca na levi. Veternik bo ves slab in medel. Tedaj mu vzemi meč in mu odsekaj glavo z enim zamahom! V trenutku, ko bo odletela glava, boš začul za seboj glas: ‚Udari še enkrat!‘ Ti pa, sinko, ne udari, ampak odgovori: Junaku ni treba mahiniti dvakrat, zadosti je enkrat!«

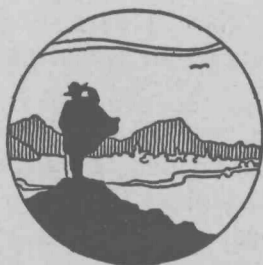
Komaj se je skrnil Ivan carevič na prestolu. Nebo se je stemnilo. Vse je zaplesalo v silnem vrtincu. Pa prileti Veternik, sede in se izprevrže v poštenega mladeniča. Gre v grad. V rokah ima bojno kopje. »Fej, fej! Kako smrdi tu po ruski duši. Imaš li gosta?« Tako je izpraševal Veternik. Odgovorila je carica: »Ne vem, kaj se ti dozdeva.« Veternik plane, da bi jo poljubil, a carevič zgrabi za kopje. »Požrem te!« se je razljutil Veternik. »Rekla je baba dvapot: Požreš ali ne požreš,« je odgovoril carevič. Veternik skozi okno pod visoko nebo. Nesel je Ivana careviča preko gorskih čerí in grozil: »Razbijem te!« Nesel ga je nad globoko morje: »Utopim te!« A niso pomogle grožnje. Carevič je držal in ni izpustil. Preletel je Veternik ves svet. Opešal je in zletel naravnost v ono klet, pa k sodcu na desni. A carevič k sodcu na levi. Pila sta in se napila. Veternik je bil ves nevšečen, carevič pa je začutil, da je junak nad junaki. Vzel je Veterniku meč in mu z enim zamahom odrobil glavo. Tedaj začuje za seboj glas: »Udari še enkrat, udari, sicer oživi!« — »Junaku ni treba mahiniti dvakrat, zadosti je enkrat.« je odgovoril Ivan carevič. In glej! V trenutku je zaplal ogenj in sežgal truplo in glavo. Vseokrog se je razprašil pepel.

Razradostila se je mamica Ivana careviča: »Aj, ljubljene sinek, razigrajva se, jejva in pojdiva domov! Pusto je tu. Nikogar ni v gradu.« — »A kdo bi nama prinesel jedi?« — »Ne skrbi, sinek.« Komaj sta pomislila na jed, pa se je sama pogrnila miza. In na mizi je bilo slastnih jedi in pijače, kakor bi trenil. Počivala sta carica in carevič, jedla in pila. Pa je opomnil carevič: »Idiva, mamica! Dolga je pot do bratov, ki naju čakata. Na poti moram rešiti tri carice, Veternikove ujetnice.« Pripravila sta se za pot in odšla. Na poti sta vzela s seboj carico zlatega carstva, zatem še carico srebrnega, pa končno carico bakrenega carstva in dolgo vrv. Kmalu so dospeli do jame, kjer se je bilo treba spustiti v globino. Ivan carevič je spustil na vrvi najprej mamico, a za njo prelepo Jeleno in nje sestri.

Čakala sta brata in se pogovorila tako: »Bodi Ivan carevič na gori. Midva se vrneva z materjo in s caricami k očetu, pa rečeva, da sva jih našla tako in tako.« — »Prelepo Jeleno vzamem zase,« je še

dostavil Peter carevič, »ti si vzemi carico srebrnega carstva, carico bakrenega carstva dava temu ali temu generalu.« — Tako se je zgodilo, da bi moral ostati Ivan carevič na gori. Starejša brata sta še raztrgala vrvi, pa je ostal Ivan carevič vrhu gore.

(Konec.)

Junak.

Pijanček se guglje vse križem po cesti,
sneženi mož ravno stoji.

Pijanček nahruli ga v svoji objesti:
»Poglej, kako gibčni smo mi!

Namesto klobuka sneženi mož lonec
na glavi debeli drži.

Zdaj dobro pomeri... na glavo pijančku
spusti ga: »Kdor išče — dobil!«

Kot štor nepremično stojiš ti na mestu,
zapleši no malo z menojl!

In vanj zalefi se junaško pijanček.
Med njima se vname ljuť boj.

Pijanček se zgrabi za glavo, zastoče:
»Hu, jaz sem res velik bedak!

Zdaj vidim: še takle sneženi možicelj
od mene je večji junak!«

Mirko Kunčič.

Ledene cvetice.

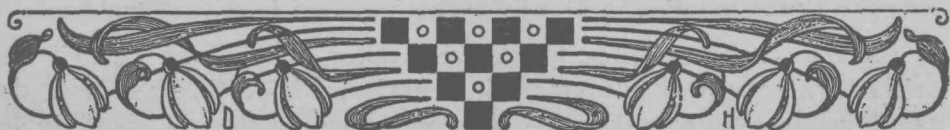
Na oknu cveto mi
ledene cvetice
in vsak dan drugačno
mi kažejo lice.

Umetnost prirode
jaz v njih občudujem
in v risarsko zbirko
si jih prerisujem.

V prirodi vse roka
božanska ustvarja
in nam umotvore
največje podarja.

Zato se mi vredne
zde tudi te cvetke,
da zbirka ohrani
še njih mi posnetke.

Fr. Rojec.

Nebesa otvarja . . .

Pobožno sklenilo je dete roké,
v iskreni molitvi mu srce trepeče,
v iskreni molitvi mu ustno šepeče:

»Molim zdaj.

K Tebi v raj,
Bogek, sem prišel.
Ves sem Tvoj,
Bogek moj!

Daj, Ti mamici poplačaj,
v dobro očku vse obračaj!
Mi trije smo Tvoji,
Tvoji staršev znojil
Vse jima poplačaj,
v dobro vse obračaj!«

Ko staršev ime otrok izgovarja,
v molitvi nebesa visoka otvarja.
Takrat od povsod kot pesem zveni,

kot majski vetrovi v ozračju šepeče,
vrhovi gorá vseh takrat vzplamené,
nebo se v lepoti neznani leskeče.
Zakaj bi se ne, le kako bi se ne?
Bog stopa iz jasnih nebeških višin:
prispela je predenj molitev večerna,
ki moli otroških jo usten šepet
in srca nedolžnega sladki trepet;
zato Bog na zemljo stopa prav sam,
objame otroka in očko in mamo,
polaga jim v duše veselje samo.
In dete pobožno spet sklepa roké,
v presrčni molitvi mu ustno šepeče,
v molitvi se lije staršev imé:
saj mamica, očka sta detetu vse!
Ko starše v molitvi otrok izgovarja —
nebesa otvarja!

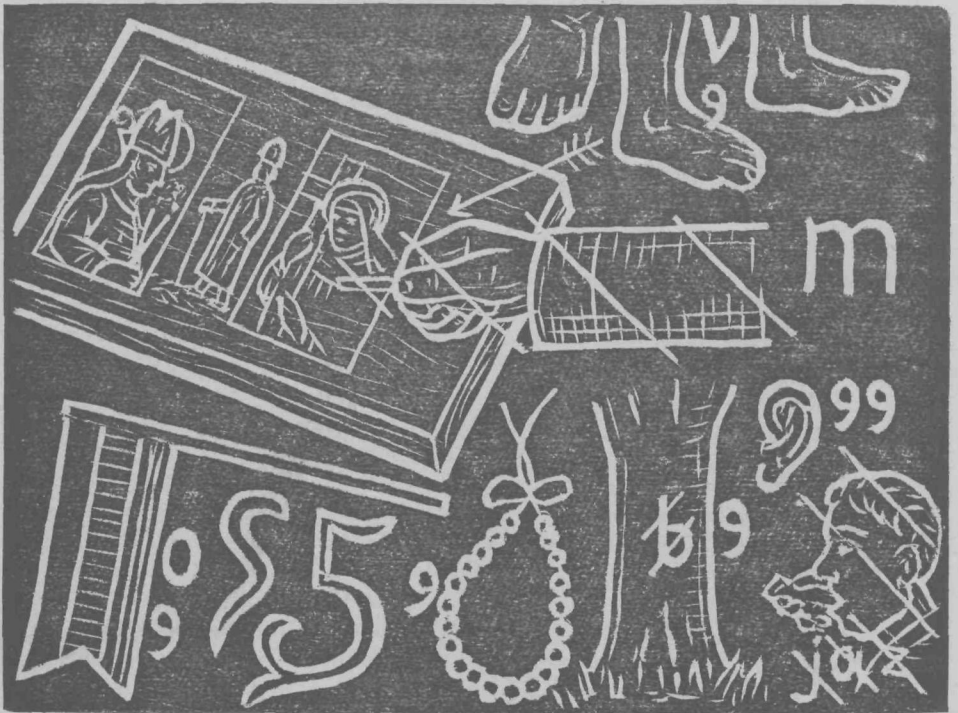
Andrej Rapè.

Zastavica v podobah.

Sestavil in v les vrezal Fr. Rojec.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Gozdič je že zelen . . .

Otožno.

Narodna. — Zapisal Janko Žirovnik.

Go-zdič je že ze-len, trav-nik je raz-cve-ten, pti-čki pod ne-bom ve-
Pti-čki, jaz vprašam vas, al' bo kaj skor' pomlad, al' bo kaj sko-raj ze-
Pomlad že pri-šla bo, k'te-be na svet' ne bo, k'te-be b'do dja-li v to

se - lo po - jo, pti-čki pod ne-bom ve - se - lo po - jo.
le - na po - mlad, al' bo kaj sko - raj ze - le - na po - mlad?
čr - no zem - ljo, k'te - be b'do dja - li v to čr - no zem - ljo.

Rešitev novoletne zastavice v podobah v 5. števu.

*Novo leto spet podaja nam rokó
in pelje mnogo neznanih dobrih
in slabih darov s seboj.*

Dobili smo samo eno rešitev, in sicer nam jo je poslala Milka Kaiserjeva iz Dravogradu, ki je tudi prejela zadnjič najavljeno darilo. — Danes razpisujemo: Manica Kommanova, Narodne pravljičice in legende.

USMILITE SE PTIČICI!

Letošnja kruta zima ima bogato žetev tudi med krilatimi pevci, med ubogimi ptičicami, ki so nam tako dobre, mile in zveste prijateljice. Kakor nas, tako zebe tudi ptičice — ali pa še bolj. Človek si pomaga kakorkoli, ptičica si ne more. Eno samo obleko ima, pa še to ji razpiha burja, ki jo reže do koščic. — Vemo, da imate dobra srca, zato ste že sami po sebi storili, kar se da storiti dobrega v tem težkem času, ne da bi čakali na opomin in poziv. Zrnja in krušnih drobtinčin sipljete in potresate ptičicam v hrano, da je vse živo ob hišah in pod okni — tudi v hudi zimi skromno pogrnjena miza lačnim živalcam v uteho! Prav je tako!

PREMETENI VRABEC.

Nobenega strašila v prosu se ni več bal. Tovariše je hujskal, da je človekova pre-

tkanost le prazen strah. Na pobeljenem loncu je čvkal sam, s kljunom pa poganjal na palici se vrtečo deščico.

Na sredo njive postavljenemu možu je zletel na klobuk, s klobuka na omelo v roki, z omela v proso.

Gospodar ga je slednjič sam počakal sredi njive s klobukom in omelom in kot strašilo neroden, zato je pa vrabec zložno zobal proso na koncu njive. Končno postavi moža na sredo, sam ostane na koncu. — Tu je stari »stric! Tam je njegov »brat« se zadere vrabec in srfota na pokrivalo strašilu »bratu«. Klobuk se razkroji na dvoje in požre vrabca.

Gospodar je bil namreč v strašilo skril avtomat (stroj), ki ga je vrabec sam sprožil s svojo težo in zdihoval zaman: Oh! Pretkan — pretkan je le človek, ki vedno izumlja nove in nevarne zvijače.

Ivo Trošt.

Veledenjeni gospod Doropoljski!

Sklenil sem, da Vam tudi jaz pišem nekaj vrstic. Ker mi je »Zvonček« ugajal, sem ga tudi jaz letos naročil. Kadar imam čas, skladam tudi pesmi. Akoravno je že Božič minil, sem Vam napisal to pesemco:

B o ž i č e k.

Po polju prišel je Božiček,
a za njim je letel lepi ptiček,
ki imel je zlata krilčeca
in rdeča ličeca.

Ta ptiček je bil angelček,
ki ga je poslal Bog k nam,
da nam naznani slovesni dan,
da pride k nam Jezušček.

S sabo prinesel je Jezušček
smrečico in pa darove,
ki nesel mu jih je angelček
za pridne sinove.

Prosim Vas, da bi tudi moja pesemco priobčili v svojem koticu. Ako želite, Vam prihodnjic napišem tudi kakšno pripovedko.

Z odličnim spoštovanjem

Vas pozdravlja

Hugon Florjančič,

dijak II. razr. mešč. šole v Ptuj.

Odgovor:

Ljubi Hugon!

To pesemco si kar stresel od sebe, ali ne? Priobčujem jo brez vsakega popravka, ker mi po ljubki misli ugaja. Pa pošlji še kakšno pripovedko, da bo bolj pisano življenje v mojem koticu.

Cenjeni g. Doropoljski!

Dovolite, cenjeni g. Doropoljski, da se tudi jaz oglašam v Vašem koticu. Naro-

čena sem šele letos prvič, prej ga je naročevala moja starejša sestra.

Najljubša predmeta sta mi zemljepis in zgodovina. V »Zvončku« mi najbolj ugaja povest »Dovški Bržot pripoveduje« in Vaš koticek.

Prosim, sprejmite tudi mene v svoj koticek.

Z odličnim spoštovanjem

Angela Mančekova,

učenka IV. razr. osn. šole v Št. Vidu.

Odgovor:

Ljuba Angela!

Zemljepis in zgodovina sta med najzanimivejšimi predmeti vsake šole. Tvoj Sv. Vid je pri Planini, kjer je sedaj potegnjena naša državna meja. Meja našega naroda pa sega mnogo dalje proti zapadu, in zgodovina nas uči, da že od nekdaj tukaj prebiva naš rod. Zato se mora po zakonih pravice v doglednem času tudi zemljepisna meja zložiti z narodnostno mejo.

Spoštovani gospod Doropoljski!

Ker sem naročnica svojega najljubšega lista »Zvončka« že štiri leta ter sem bila do sedaj še premajhna, da bi Vam pisala, se sedaj prvič oglašam med Vašimi koticarji.

Stara sem 12 let in hodim v II. razr. meščanske šole v Lichtenthurnovem zavodu. V šolo hodim z velikim veseljem, ker vem, da se učim v svojo korist. Učim se lahko, posebno zato, ker nam gospodične učiteljice vedno vse natančno razložo. Posebno ljuba in draga sta mi tuja jezika, srbohrvaščina in nemščina. Pa tudi druge predmete se učim z veseljem in vnemo.

Imam tudi mlajšo sestrico Zorko, ki hodi v četrti razred osnovne šole in je tudi

z menoj skupaj naročena na »Zvonček« ter ga z veseljem prebira. Posebno ljub ji je tudi Vaš kotichek. Ako mi dovolite, Vam drugič pišem kaj obširnejše. Prosim, ako se Vam zde moje vrstice primerne za priobčenje, jih priobčite v svojem koticčku.

Sprejmite iskrene pozdrave od zveste bralke »Zvončkove«

Vlaste Bergantove,
hčerke nadučitelja v Grosupljem,
Dolenjsko.

Odgovor:

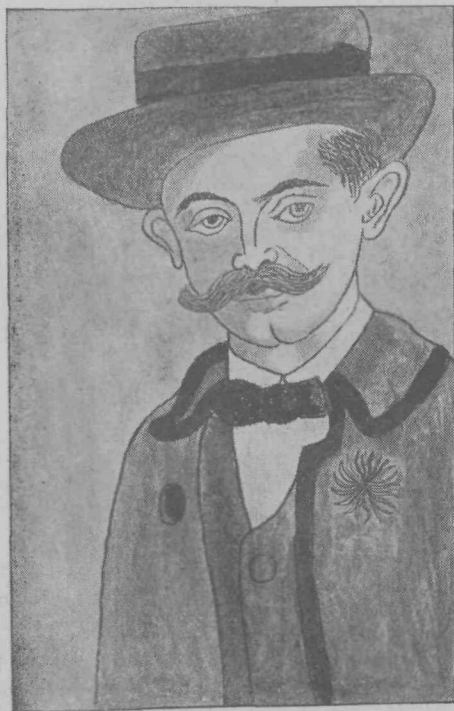
Ljuba Vlasta!

V Tvoje pismo se je vtihotapila pomota, ker praviš, da je srbohrvaščina tuj jezik. Ne! Le vprašaj svojo mamico, ki je doma na Vinici, kakšen jezik govore tamkaj! To je naš jezik — tako lep, pojoč, bogat, kakor ga ne govore drugod. Srbohrvaščina nam ni tuja, to je naša bratska govornica, polna miline in presrčnosti. Pa Zorko pozdravi, sestrico svojo, ki se naj tudi oglasi!

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Tudi jaz sem se spomnil, da Vam pišem kratko pisemce. Dolgo časa sem se že pripravljal, a pišem Vam šele zdaj. V četrti

številki našega lepega »Zvončka« sem čital, kar ste objavili o priliki desetletnice smrti našega rojaka Ivana Cankarja.

Narisal sem Vam dve sliki: Cankarjevo Sv. Trojico in pa pisatelja samega. Sv. Trojico sem narisal zato, ker je bil pisatelj neštetokrat na hribčku Sv. Trojice, ki mu je bila najljubša na svetu. Najvljudneje Vas prosim, da priobčite narisani sliki in pisemce v cenjenem koticčku.

Vrhničani pridno zbiramo za spomenik in kakor slišim, bo že leta 1930. stal na najlepšem mestu trga Vrhnike. Lahko smo ponosni na našega slavnega pisatelja Ivana Cankarja.

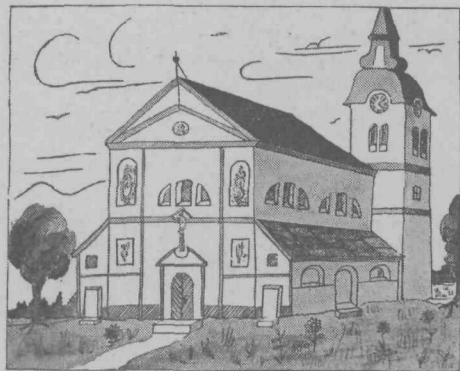
V kratkem se oglasim zopet.

Z odličnim spoštovanjem

Vas pozdravlja

Slavko Kumer,

učenc IV. a razreda na Vrhniki.

Odgovor:

Dragi Slavko!

Lepo je od Tebe, da se tako dostojno in časteče spominjaš velikega vrhniškega rojaka in slavnega našega pisatelja Ivana Cankarja. Rojstni kraj pa se mu bo od dolžil, ker ga je v svojih spisih tako odlično proslavil, s spomenikom, kakor nam napoveduje Tvoje pismo. Prav je tako!

Čestiti gospod Doropoljski!

Z velikim zanimanjem prebiram »Zvonček«, posebno mi ugaja pripovedka »Dovški Bržot pripoveduje«.

Sedaj hodim v II. b razr. drž. realke v Mariboru. Naročnik »Zvončka« sem šele prvo leto. Minula leta sem si izposojal »Zvonček« pri tovarišu, letos sem si ga naročil sam. V šoli me posebno vesele predmeti: francoščina, petje, telovadba itd. Veselilo bi me tudi, ako bi zapazil v Vašem koticčku to svoje pisemce.

Napisal sem tudi eno pesemco. Prosim, ako Vam je mogoče, da jo stisnete v kotichek!

Pozdravlja Vas in vse naročnike »Zvončka«

Joško Mihelčič,

dijak II. b razr. drž. realke v Mariboru.

Ples bo.

Kaj pa danes maša Mica
ves že dan si gladi lica?
Če se ona kdaj krtači,
prav gotovo nekaj znači.
Pa povej mi, muca mila,
kaj si se tako umila?

»Resnico, Anica, povem ti,
resnico golo, prav zares!
Nocoj imamo veselico,
po veselici velik ples.
Že včeraj so me povabile
tovarišice moje vse,
ples na sosedovi bo strehi,
o, tam prekrasen prostor je.«

Pa povej mi, daj,
kdo tja pride, kaj?

»Mnogo jih bo prav od daleč,
druge bodo spet od blizu.
Tam gospa bo Godrnjavka
in nje suha sestra Lizi,
Miškovička in tri hčere,
ki so bile že v Parizi.
Tam bo Tanka,
tam bo Danka,
pa sevé, da tudi jaz
pojdem tja na kratek čas.
A od moških Brkič Ris,
Repko Mjavkar, Mišek Piš
in pa marsikteri še,
kdo pa naj prešteje vse!
Ples bo trajal do danice —
zato gladim svoje lice.«

Lepo res se društvo zbira,
ali kdo pa naj vam svira?

»Le ne skrbi ti nikar,
muzika je naša stvar.
Takšno bo nocoj veselje,
da te vrže kar s postelje!«

Odgovor:

Ljubi Joško!

Ta imenitni dvogovor med muco Mico
in radovedno Anico sodi ravno v sedanji
čas, ko so si prav tako kakor mačke pa-
metni ljudje brusili peté na najrazličnejših
plesovih in pustnih godovih. Za njimi je
danes juhejsa-juhaj! Morda koga glava
boli? Pa ga naj!

Velecenjeni g. Doropoljski!

Ne zamerite mi, ker sem se šele sedaj
oglasila v Vašem koticu, zakaj naročena
sem šele 1. leto na Vaš cenjeni list. Obi-
skujem VII. razred osnovne dekliške šole
v Trbovljah. »Zvonček«, ki ga z veseljem
prebiram, dobim vsak mesec od g. učite-
ljice Franje Drnovškove, ki jo imamo vse
jako rade. Najljubši predmeti so mi: ročno
delo, risanje, zemljepis in zgodovina.

Prosim, da natisnete tudi moje pisemce
v svoj koticček.

Franja Igričnikova.

Odgovor:

Ljuba Franja!

Velike važnosti je za vsako mladenko,
da se priuči ročnemu delu, ki je zanj
praktičnega pomena, more pa v delo svojih
rok polagati tudi svoj umetniški okus. Vse
učiteljice priporočajo, da se naj pri roč-
nem delu uporabljajo narodni okraski, a
prav tako tudi pri risanju. Ker Te zanima
ročno delo, imaš pa tudi z risanjem mnogo
veselja, Ti more oboje dobro služiti, da si
boš svoj domek lepo opremila in ga na-
pravila prikupnega in vabljivega. Naj Ti
bo vedno dobro in prijetno v njem!

KOTIČKOV ZABAVNIK.

Besedna uganka.

Sestavil Fr. Rojec.

Če te veselo iznenadi kdo,
začudiš v prvem hipu se glasno;
v tem vzkliku čuje se le črka ena.
A če dodaš ji drugo črko spred,
dobiš besedico, ki brez pomena
je sama, toda v stavku na predmet,
ki znači ga beseda poleg nje,
in večkrat kaže tudi na vrste
ter na vsebino celega odstavka.
Ko prost si ugibalnega opravka,
besedico podaljšaj s črko spet
od zadaj in duševni ti pogled
v besedi novi vzre neplemenito
napravo, ki v usodno hudih dneh
pustoši zemljo s silo ognjevitro,
a v dobrih dneh razglašča po vaseh
iz mesta z govoricco gromovito
dogodkov slavnihi radostni spomin.
Ker rad ugiblješ, še nazaj preberi
besedo, ki si zdaj jo našel in
beseda zadnja znova te uveri,
da te razum pri reševanju te
zastavice je vodil v pravi smeri.
Besede štiri si dobil, kaj ne!?
Zdaj pa povej, kako se ti glasé!

Rešitev posetnice v 5. štef.

Polde Lejec = poljedelec; Badovar =
Dobrava.

POPRAVKI TISKOVNIH HIB.

V povesti »Zlat« čitaj v zadnji številki
na strani 114. v 9. vrsti od spodaj gori:
nekoč povedal, namesto: nekdo povedal.
Na strani 116. v 10. vrsti od zgoraj doli bi
moralo stati: Prve pol ure in ne: Pred pol
ure. Na strani 118. je odpadel ob koncu
predzadnje vrste te povesti zaključni na-
rekovaj.

„Zvonček“, XX. letnik, nevezan 30 Din, v navadni vezbi 45 Din
„Zvonček“, XXI. letnik, nevezan 30 Din, v navadni vezbi 45 Din
„Zvonček“, XXII. letnik, nevezan 30 Din, v navadni vezbi 45 Din
„Zvonček“, XXV. letnik, nevezan 30 Din, v navadni vezbi 45 Din
„Zvonček“, XXVI. letnik, nevezan 30 Din, v navadni vezbi 45 Din
Letnikov, ki niso tu navedeni, ni več v zalogi

In zadnji glasi ti mi bojo:
Bog čuvaj domovino mojo!

KUPUJTE IN ČITAJTE MLADINSKE SPISE

◀ KI JIH IZDAJA ▶

**DRUŠTVO ZA ZGRADBO UČITELJ-
SKEGA DOMA V LJUBLJANI**

Zahtevajte cenike, ki jih dobite brezplačno
NAROČILA SPREJEMA IN TOČNO IZVRŠUJE

**KNJIGARNA
UČITELJSKE TISKARNE**
V LJUBLJANI, Františkanska ulica št. 6

MLADINI PRIPOROČAMO NASTOPNE KNJIGE PO ZNIŽANIH CENAH:

- Baukart: *Marko Senjanin, slovenski Robinson*. Vez. Din 12.—.
- Dimnik: *Kralj Peter I*. Vez. Din 18.—.
- Dimnik: *Kralj Aleksander I*. Vez. Din 30.—.
- Erjavec: *Afriške narodne pripovedke*. Vez. Din 20.—.
- Erjavec: *Kitajske narodne pripovedke*. Vez. Din 20.—.
- Erjavec: *Srbske narodne pripovedke*. Vez. Din 22.—.
- Erjavec-Flere: *Fran Erjavec, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 40.—.
- Erjavec-Flere: *Fran Levstik, izbrani spisi za mladino*. Broš. Din 18.—, vez. Din 26.—.
- Erjavec-Flere: *Matija Valjavec, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 36.—.
- Erjavec-Flere: *Josip Stritar, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 46.—.
- Erjavec-Flere: *Simon Jenko, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 28.—.
- Erjavec-Flere: *A. M. Slomšek, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 40.—.
- Erjavec-Flere: *J. Kersnik, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 46.—.
- Ewald-Holeček: *Matj narava pripoveduje*. Vez. Din 26.—.
- Ewald-Holeček: *Tiho jezero in druge povesti*. Vez. Din 26.—.
- Flere: *Babica pripoveduje*. Vez. Din 10.—.
- Flere: *Slike iz živalstva*. Vez. Din 24.—.
- Flere: *Pripovedne slovenske narodne pesmi*. Vez. Din 24.—.
- Gangl: *Zbrani spisi*. II., V. in VI. zv. vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—, VII. zv. vez. Din 18.—, eleg. vez. Din 20.—. (Ostali zvezki so v II. natisku.)
- T. Gaspari in P. Košir: *Sijaj, sijaj, solnčecel* (Zbirka koroških popevk.) Din 8.—.
- Karafiat Jan-Dr. Bradač: *Kresničice*. Vez. Din 18.—.
- Manica Komanova: *Narodne pravljice in legende*. Din 16.—.
- Korban: *Vitomilova železnica*. Vez. Din 14.—.
- Kosem: *Ej prijateljčki*. Vez. Din 14.—.
- Lah: *Češke pravljice*. Vez. Din 12.
- Mišjakov Julček: *Zbrani spisi*. VI. zvez. (Drugi zvezki so razprodani.) Vez. Din 10.—.
- Möderndorfer Vinko: *Narodne pripovedke iz Mežiške doline*. Eleg. vezano Din 24.—.
- B. Račić: *Belokranjske otroške pesmi*. Vez. Din 8.—.
- Rape: *Mladini*. II., III., IV., V., VI. zvezek. Vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—. VII. zvezek Din 12.—, VIII. zvezek Din 15.—.
- Rape: *Tisoč in ena noč*. Vez. Din 28.—.
- Ribičič: *Vsem dobrim*. Vez. Din 10.
- V. Riha-Karel Pjibil: *Povest o svatbi kralja Jana*. Vez. Din 16.
- Robida: *Da ste mi zdravi, dragi otroci!* Broš. Din 3.—.
- Šilih: *Nekoč je bilo jezero*. Vez. Din 24.—.
- Tille-Pjibil: *V kraljestvu sanj*. Broš. Din 6.—.
- Trošt: *Moja setev*. I. in II. à Din 10.—.
- Waštetova: *Mejaši, povest iz davnih dni*. Vez. Din 24.—.
- Zbašnik: *Drobne pesmi*. Vez. Din 8.—.

VSE TE KNJIGE KAKOR TUDI KNJIGE DRUGIH

ZALOŽB SE DOBE V

KNJIGARNI

UČITELJSKE TISKARNE

V LJUBLJANI

Francišksanska ulica št. 6.